

Administrația Română

Organul Asociației G-rale a Notarilor Comunali din România

APARE LUNAR
REDACTOR: ISAC E. ISACU, NOTAR

REDACȚIA ȘI ADMINISTRAȚIA
TIMIȘOARA I, STR. 10 MAIU No. 3.

DOCTRINĂ

Un „Cod administrativ”!

Legiurile de drept public au o soartă mult inegală față de cele de drept privat. Lipsindu-le acea unitate de concepție ce caracterizează orice sistem de drept civil, neavând continuitatea principiilor de drept privat, prezentând, în sfârșit, o sumă enormă de probleme, adeseori fără legături între ele, n'au putut fi niciodată „codificate” în sensul strict juridic al cuvintelor, înțelegând prin aceasta că nu s'au putut aduna într'o singură lege, care să reglementeze armonie toate funcțiile puterilor în stat. Căci dacă raporturile dintre indivizi rămân constant reglementate de aceleași principii, cu neînsemnate modificări, în timp extrem de lung, apoi principiile cari stau la temelia organizării unui stat, privit ca atare, sunt mereu sub influența concepțiilor și situației politice și economice, cari se succed vertiginos. Cât de aproape suntem, acum în veacul al douăzecilea, de „Corpus iuris civilis” al lui Justinian, dar ce enormă distanță dela organizația imperiului roman până la aceea a statului modern! În vreme ce în Vechiul Regat raporturile de drept privat sunt încă reglementate de o lege întocmită în anul 1864 (Codul civil român) iar în Ardeal de una din 1853 (Codul civil austriac) — trecând cu vederea anumite modificări ulterioare — în interesul aceluiaș Stat Român, în nu mai mult de 18 ani s'a simțit nevoia unei întregi duzine de legi administrative, cu de două ori atâtea modificări intermitente. Fenomenul este general, pentru toate țările, dar considerând că România este un stat tânăr, fără tradiție administrativă, care astăzi își caută drumul pe care trebuie să-l urmeze, ne vom explica ușor care este cauza că varietatea de legi ad-

ministrative primește la noi un accent deadreptul violent.

Iată de ce nu avem un „Cod” administrativ și în consecință, iată de ce nu avem nici adnotări serioase și de mari proporții cum sunt codurile civile, de ex. cel al lui Hamangiu sau al lui Laday. Catedra universitară se menține în totdeauna la înălțimea principiului pur, care prezintă o mai serioasă garanție de permanență, dar nesocotește detaliile de importanță practică pe cari orice lege administrativă le aduce odată cu inovațiile ei. Profesorii noștri universitari ne-au dat din această cauză admirabile tratate de drept public, dar nici o călăuză practică, care să înfățișeze fenomenul administrativ concret, pentru orientarea funcționarului de stat. La rândul lor, funcționarii au nesocotit ei înșiși această imperioasă necesitate a unei legi administrative prevăzute cu explicațiile pe cari le cere, încât până astăzi n'am avut nici o lege administrativă întregită cu comentariile luminate ale unui om priceput, cari să ne scoată din impasurile cauzate de tehnica șburedă a legilor.

Legile de drept public se nase într'un număr îngrozitor, iar dacă cele administrative propriu zise se abrogă de obicei în mod expres de acelea, cari le urmează, apoi celelalte legiuri de drept public abordează obiceiul abrogării tăcite. Stai cu legea în mână și momentan nici nu-ți dai seama că anumite dispozițiuni ale ei nu mai sunt valabile, fiindcă se contrazic cu cine știe ce paragraf pierdut printre file ale unei legi posterioare. Trebuie să ai un complex enorm de cunoștințe pentruca să te scoti din încurcătura în care te afli. Să mai adăugăm și obiceiul stu-

pid al legiuitorului român de a întrebuința expresii echivoce, neclare (în această privință legea administrativă din 1929 este un monument) și ne vom da seama ce imperioasă este explicarea și comentarea unei legi.

Am pe masa de scris o notiță care vorbește de un „Cod administrativ” în pregătire, prin care d-nii **Simion Ursu și Ionel V. Vlad**, amândoi notari, s’au hotărât să pună capăt acestei stări de lucruri. M’am interesat direct dela autori dacă acest „cod” va fi într’adevăr un cod și dacă el va fi cu adevărat în așa fel întocmit încât să slujească prin comentariile lui la lumina funcționarului administrativ, adeseori ne știind ce să facă, chiar când are legea sub nas.

Ei bine: „Codul” nu va fi cod, fiindcă nu va putea să fie. În schimb adnotările vor fi admirabile și de un real folos. Viitoarea lege administrativă este încă în stare de proiect, n’am putut deci vedea acest „Cod administrativ” în preparație, în forma pe care o va avea atunci când va vedea lumina tiparului. Căci proiectul de lege va putea fi modificat și odată cu el și cartea care o explică. Am văzut însă planul lucrării și câteva adnotări ale articolelor în privința cărora este foarte mare probabilitatea că vor rămâne în forma lor de astăzi.

Volumul va conține mai întâi o scurtă „Introducere”, menită să arate fazele prin cari proiectul a trecut până să primească forma definitivă de lege. Departe de a avea numai un interes de ordin teoretic, sau istoric, această **introducere** va avea cea mai mare însemnătate practică, prin faptul că va face uz de un izvor rareori întrebuințat de dreptul administrativ: **istoria unei legi**. Și pentru ca să exemplific cele de mai sus, dau un caz ce se poate ivi: Legea nu dispune categoric dacă unui funcționar i se acordă cutare drept, dar dintr’o dispoziție, pe cale de analogie, s’ar putea deduce, că da, dreptul se acordă. **Proiectul** însă acorda expres acest drept, dar până să ajungă lege propriu zisă, dispoziția în chestie s’a radiat. Cunoscând istoria legii ne vom da seama că dacă legiuitorul la început a acordat dreptul, dar ulterior a scos din lege dispozițiunea respectivă, cu siguranță el s’a răzgândit și intențiunea lui nu poate fi decât aceea de a văduvi pe funcționar de dreptul în cauză. Prezumțiunea primă va cădea așadar, în mod necesar. Iată care va fi utilitatea „Introducerii” care va deschide volumul.

A doua parte a cărții o va forma-o textul propriu zis al legii administrative, reprodus, bine înțeles, integral. La sfârșitul fiecărui articol, sau ale aceluia cari vor necesita, se vor găsi comentariile de trebuință. Într’adevăr, legea este adeseaori neclară. Înțelesul ei însă, poate fi desprins dintr’un întreg ansamblu de izvoare de drept, ca expunerea de motive, des-

baterile parlamentare, regulamentul legii etc. Adnotările cari vor urma fiecare articol vor trebui să lămurască înțelesul clar al textului, în lumina acestor date cari au concurat efectiv la întocmirea lui. Iată și un exemplu, luat și el la întâmplare, din memorie: Articolul 129 — dacă nu mă înșel. — prevede că notarul este „șeful cancelariei”. O expresie desigur cam... albastră și cu totul nouă în doctrina dreptului administrativ. Ce o fi vrând să spună legiuitorul prin cuvintele, atât de elastice „șeful cancelariei”. Iată o chestiune ce se lămurește în adnotarea articolului 129.

Dar legea administrativă face o mulțime de trimiteri la alte legi, fără să le redea însă înțelesul: „— — — după cum prevede statutul funcționarilor publici” sau „— — — conform dispozițiilor legii actelor de stare civilă” etc. Interesatul având numai textul sec al legii va trebui să alerge numaidecât la raftul cu cărți să vadă ce anume prevede paragraful respectiv din statutul funcționarilor publici. Ei bine, adnotarea va lămuri și această chestiune, dând prompt explicațiile necesare și ușurând așa dar, munca cercetătorului. „Codul” — care repet nu e cod — va conține apoi debaterile parlamentare pentru fiecare chestiune precum și textul integral al expunerii de motive, în fine un indice alfabetic, pentru mai ușoara manipulare a volumului.

Fiind întocmit de doi notari chestiunile privitoare la administrația comunală și cu deosebire acelea privitoare iau o proporție exagerată. Ceeace, nu mă sfiese s’o spun, este vădit o greșală. E adevărat că nici administrația județeană nu e neglijată; după cum și celorlalte chestiuni reglementate de lege, li s’a dat o mulțumitoare importanță, dar tot atât de adevărat este că adnotarea unei legi; mai ales a uneia atât de generale ca aceea administrativă, nu se face, singur pentru o categorie socială ci pentru toți cetățenii țării și ca atare proporțiile nu pot fi exagerate, unele în detrimentul celorlalte, nici celelalte dimi- nuate în favoarea primelor.

În fine pentru a nu înșela așteptările cititorului, mai dau aici o ultimă lămurire: se înșală toși aceia cari așteaptă aceste adnotări ca un monument de doctrină și erudiție. Acest „Cod” — care s’ar fi numit mai exact un „ghid” — va fi exclusiv o călăuză practică, pentru toți aceia cari vor să aibă o lege explicată clar, chiar și în cele mai dificile fragmente ale lui.

Atât. Dar e destul!

Ioan Gh. Tunaru, licențiat în Drept.

Exercițiului controlului ierarhic.

De Dimitrie I. Isaiu.

Fiind în cadrul complex al studii administrative, dorind ca din modestele mele cunoștințe pe terenul laborios al administrației, să fac cunoscut colegilor, într-o serie de subiecte, din acest domeniu care interesează în deosebi pe funcționarul administrativ, subiecte pe care le voi trata pe scurt, în coloanele revistelor noastre de specialitate, rugându-i pe colegi să le acorde vie atenție, iar critica lor binevoitoare va stârni în mine cea mai deplină satisfacție.

Sistemul nostru administrativ are la bază ierarhia, ceea ce înseamnă că funcționarii administrativi nu sunt toți egali, neavând toți aceleași prerogative, existând raporturi de clasificare și subordonare.

Cuvântul „ierarhie” își are originea din limba elină, însemnând sacru, sfânt, domnie, adică o putere înzestrată cu prerogativul de comandă sfântă. Această clasificare a demnităților, a prerogativelor prin ordine de subordonare o găsim mai întâi în organizarea bisericească, trecând apoi în organizarea militară și în cea administrativă.

Sub noțiunea de ierarhie administrativă se înțelege raportul de comandament, de subordonațiune și de legătură care există între funcționarii, cari depind de acelaș șef ierarhic, dat fiind faptul, că ea descinde dela autoritatea superioară până la autoritățile cele mai inferioare prin o serie de grade.

Deci ierarhia constă dintr'un procedeu de activitate colectivă, în care comanda este asigurată șefului ierarhic, iar toți membrii ierarhiei fiind executanții. Așa spre ex.: ministrul e șeful ierarhic al departamentului său, transmițându-se acțiunea neîntrerupt de șeful ierarhiei, în cazul de față ministrul până la cei mai inferiori agenți (în comuna rurală notarul).

În baza puterii ierarhice superiorul are autoritate de a comanda inferiorului de a-i controla și verifica actele, de a exercita acțiunea disciplinară asupra subalternilor ierarhici și a-i armoniza și dirija activitatea, încât șeful ierarhic poate să aprobe actele inferiorului să i-le modifice sau chiar să le anuleze.

În cadrul ierarhiei, șeful ierarhic (primarul pentru comună) are puteri proprii, pe câtă vreme subalternii nu au puteri proprii, ei primesc însă, prin delegațiune o parte din puterile șefului ierarhic pentru ca astfel aparatul funcționăresc, pe care îl înglobează ierarhia, să fie subordonat ministrului, putân-

du-se acorda în mod excepțional unor funcționari subordonați să aibă și puteri proprii. Astfel avem cazul în Legea pentru organizarea administrației locale (modificată prin Legea publicată în M. O. No. 68. P. I. din 21 Martie 1934) cuprinzând în art. 5 următoarele: „ajutorul de primar va îndeplini atribuțiunile ce i se vor delega de către primar, iar în lipsa primarului va îndeplini toate atribuțiunile pe care acesta le are”. De menționat avem, că ajutorii de primari primesc anumite atribuțiuni prin delegarea lor de către primar și în lipsa acestuia ajutorii de primari au atribuții proprii.

Funcționarii administrațiilor centrale și exterioare ale ministerelor sunt organizați constituind grade, suprapuse unele altora, iar acestea cuprind clase, astfel funcționarii administrativi sunt cuprinși în Legea pentru ierarhizarea funcționarilor în administrațiunile publice, publicată în M. O. No. 262 din 13 Noembrie 1934, cuprinzând în art. 1, ca personal statutar următoarele 8 grade: Director, subdirector, șef de serviciu, șef de secție, șef de birou, impiegat și impiegat stagiar. Gradele dela 1—7 vor avea câte 2 clase.

Controlul ierarhic se exercită asupra tuturor funcționarilor de ierarhie, aparținând superiorilor imediat până la ministru. Astfel dreptul superiorului de a da sfaturi și îndrumări inferiorului, de a aproba sau infirma actul, de a modifica sau a-l anula și de a substitui acțiunea s'a acțiunii inferiorului, încât potrivit art. 3 lit. a) din Legea contenciosului administrativ, un funcționar din ierarhie nu e competent să atace în contencios un act al superiorului ierarhic prin care i-a anulat sau modificat o dispozițiune luală de dânsul. Tot astfel sa stabilit că nu pot fi atacate pe cale judecătorească actele privitoare la exercițiul tutelei administrative și a controlului ierarhic, a înțeles că nici un recurs nu poate fi îndreptat de inferior în contra actului superiorului prin care i se modifică actul său, cu toate că Legea recunoaște inferiorului dreptul de a face actul, cu toate acestea, dacă superiorul i-a anulat actul trebuie să admitem în interesul superior al unității administrative că asemenea recursuri nu sunt admisibile.

Controlul ierarhic se exercită în mod obișnuit din oficiu, sunt însă cazuri când el poate să fie provocat de petițiunile celor interesați. În cazurile când

actul asupra căreia s'a exercitat controlul ierarhic na creiat drepturi în folosul unui particular, atunci autoritatea superioară este limitată și sting erită în exercițiul prerogativei ierarhice ca și când ar fi vorba ca autoritatea administrativă să-și retragă un act de autoritate al său, încât actul nu este vițiat, el nu poate fi anulat sau modificat, iar în cazul că este vițiat anularea actului se poate cere instanței jurisdicționale administrative competente de organele de control administrativ sau de cei cari justifică un interes direct, născut actual și personal, în termen de 15 zile dela comunicare. Iar nulitatea de drept ale actelor organelor administrației locale, care sunt contrare Legilor și Regulamentelor în vigoare, precum și cele cari sunt contrarii ordinii publice și siguranței Statului, se poate învoca în termen de cel mult 5 ani instanței jurisdicționale administrative

competente, de organe de control administrativ sau de partea care justifică un interes direct, născut și actual.

Recursul ierarhic se poate adresa autorităților superioare până la ministru examinându-se chestiunea legalității și oportunității actului. Astfel autoritatea căreia i se adresează un recurs ierarhic, poate să respingă cererea menținând actul, să admită în parte cererea, modificând actul, să anuleze actul (să nu răspundă nimic la cererea reclamantului). Iar în cazul dacă organele de control administrativ competente nu s'au pronunțat asupra actelor juridice ale administrației locale timp de 30 zile dela primire, se consideră aprobate, definitive și executorii.

În numărul viitor a revistei voiu descrie exercițiul tutelei administrative.

Din evoluția contenciosului administrativ.

La noi, dreptul public deși a fost studiat foarte puțin, totuși această ramură s'a dezvoltat în condițiuni mulțumitoare. Incontestabil că dacă administrațiunea nu este la înălțimea celei dorite, e că dreptul public și-a câștigat foarte puțină încurajare. Din cauza lipsei de încurajare a acestei ramure vedem că așezămintele administrative nu s'au bucurat de o evoluție prea strălucită. Să vedem de pildă evoluția Contenciosului administrativ, care are menirea de a judeca litigiile dintre particulari și administrațiune născute prin exercitarea funcțiunei administrative și stabilirea dreptului sau obligațiunii în favoarea Statului sau a particularului.

În anul 1864 înființându-se un Consiliu de Stat, s'a dat în competența acestuia atribuție de Contencios Administrativ. Consiliul de Stat avea această atribuțiune dar sub rezerva recursului la tribunale.

Aceasta nu durează mult timp, fiindcă peste 2 ani Constituția din 1866 desființează Consiliul de Stat și tot în acel an acest mijloc de atac al actelor ilegale ale administrațiunei parte a fi desființat, pe motivul că se repartizează această atribuțiune tribunalelor ordinare. Ni se pare că această cale a fost desființată prin faptul că a fost repartizată tribunalelor ordinare, care judecau legalitatea acestor acte administrative, dar în schimb nu se ocupau și de cea de a doua parte tot atât de importantă, de restabilirea drepturile cetățenilor. Nu se poate însă spune că nu

a existat o cale de atac a actelor ilegale ale administrațiunei.

Durează această stare timp de 40 ani, când prin Legea din 1. Iulie 1905 se reorganizează Curtea de Casație, se creiază acestei Curți secț. III., Contenciosul Administrativ se reînființează din nou, părând a avea o soartă mai sigură, dat fiind în competența acestei secțiuni.

Nu-și găsește o durată lungă nici sub scutul acestei secțiuni pentru că nu peste mult timp, organizarea Curții de Casație este din nou modificată prin Legea din 25. Martie 1910, când este din nou desființat, pentru că prin legea din 17. Februarie 1912 să poată fi din nou reînființat.

Nici această Lege nu-i poate asigura o durată mai îndelungată de 4 ani, fiindcă în anul 1916 intervine războiul și astfel funcționarea lui normală este împiedecată.

Își găsește mai târziu o soartă mai sigură, așezat fiind pe baze mai puternice, principii mai noi, prin modificarea Constituțiunei din 1923 urmată în 1925 de o Lege specială a Contenciosului Administrativ.

Aceasta este evoluția acestui așezământ administrativ atât de important, și cciace s'a întâmplat cu Contenciosul Administrativ, s'a întâmplat cu aproape toate instituțiunile mai principale ale administrațiunei noastre.

Emil Pop.

Rolul moral al Administrației.

Administrația este viața însăși a Statului. În Statul național o administrație bine ordonată trebuie să se așeze pe ideea națională, care este baza aceluia Stat.

Ideea socială caută să creieze un echilibru între societate și individ. Măsura de mulțumire a indivizilor și garanția existenței Statului variază după cum Statul își așează viața pe una sau altă idee.

Statul modern se întemeiază pe doctrina statului de drept.

Viața statului (administrația) așa va fi după cum statul își face legile. După cum statele sunt în continuă evoluție așa și viața acestora este în necontenită evoluare. Factorii administrației tind să mulțumească Statul în orice moment de evoluție.

Cultura, unul dintre factorii psihici ai administrației, dă administratori buni și pătruși de simțul răspunderii. Civilizația cel de al doilea factor psihic, pune mai multe mijloace de realizare la dispoziția administrației.

Sub numirea de administrație se cuprinde tot ce interesează cetățenii în orice manifestație a vieții lor particulare, sau a celei comune cu ceilalți cetățeni. Însă a săvârși fapte administrative de orice natură ar fi ele nu înseamnă a administra, ci a pune în executare o voință, legalmente recunoscută.

Pentru ca să se poată administra așa cum se cere, trebuie ca în fruntea administrației să fie gospodari destoinici, adevărați colaboratori și cu spirit de inițiativă.

Administrația comunală și județeană scoasă din luptele politice, iar cultura clasei țărănești făcută în mod serios. Această clasă încercată de marile dureri ale războiului, sdruncinată în credințele sale, așteaptă o educație pentru a înțelege ceiace trebuie să facă.

Știm căci războiul a devastat ceiace este mai greu de vindecat, — inima, sufletul omenesc. Atunci când vom reuși să restaurăm aceste regiuni, existența ne va fi mai sigură, iar reformele, vor putea aduce binefacerile, cari lipsesc azi. Nu va reuși nici o reformă să stabilească un echilibru sigur în existența unui Stat, atâta timp cât clasa de bază a aceluia Stat nu va primi o educație serioasă.

Sentimentul umanității trebuie dezvoltat în sufletul fiecărui individ. Creșterea tinereții în cultul muncii, cinstei și al legalității.

Dezvoltarea sentimentelor de solidaritate și egalitate. O colectivitate în a cărei membri sunt pe deplin dezvoltate aceste sentimente, atunci când vr'o furtună s'ar îndrepta asupra ei, va putea face față, și nu va permite nici măcar să-i clatine existența.

Adevărata forță a Țării noastre este țărănimea, deci iată unde trebuie să facem educație.

Se cere o muncă și o luptă continuă pentru vindecarea, restaurarea sufletului românesc. Din slăbiciunile de caracter, constatate astăzi la poporul nostru nu trebuie considerate drept caractere determinante ale rasei.

Conducătorii administrațiilor comunale, ca educatori și îndrumători ai poporului, trebuie să știe că pe lângă toate îndatoririle lor, au o îndatorire grea, dar sfântă, aceea de a face educația morală și națională a masei în mijlocul căreia au fost trimiși. Îndeplinindu-și această îndatorire conștiincios, va contribui la progresul administrației și la siguranța existenței Statului.

Emil Pop,

Dipl. Științe Administrative.

PROFESIONALE.

Lămuriri și un apel către colegi.

Problema administrației este astăzi de actualitate mai mult ca oricând. În nizuința de a se crea un regim administrativ cât mai adaptat nevoilor economice și financiare, politice și administrative ale țării, sa ajuns la dese modificări ale legii administrative.

Față de aceste dese schimbări de principii în administrația locală, se simte nevoia de comentarii și informații.

Literatura noastră profesională a fost aproape cu totul lipsită de asemenea lucrări, căci simplele reproduceri de legi în broșuri de diferite forme, însoțite de câte un index alfabetic, nu pot constitui un auxiliar real și folositor în mâna funcționarului.

În scopul de a contribui la acoperirea acestei lipse, și a pune la îndemâna tuturor, o lucrare practică, împreună cu colegul Ursu Simion, vice-preșe-

dintele Asociației noastre, ne-am hotărât a edita lucrarea intitulată „Codul Administrativ”.

Lucrarea va cuprinde, după cum am arătat în anunțul trimis colegilor, pe lângă reproducerea textului Legii administrative, recent votată, și pe lângă indexul alfabetic, expunerea de motive, raportul de prezentare a legii către Cameră și Senat, discursuri și debateri parlamentare, în special cele cu caracter interpretativ, precum și regulamentele în curs de elaborare.

Aproape după fie care articol al legii, care putea să producă oarecare nedumerire, am făcut un comentariu al dispozițiilor lui, comparații cu legile anterioare și menționarea altor texte de lege la care se referă, precum și debateri parlamentare, unde acelea erau necesare pentru buna interpretare a textului.

În acest fel credem că vom realiza o lucrare folositoare fiecărui funcționar administrativ, fără de a avea pretenția și intenția de a realiza o lucrare de expuneri doctrinare, putem afirma că bazați pe cunoștințele și experiența noastră de zeci de ani pe terenul administrației, vom da pentru modestul preț de Lei 120.— o lucrare practică pentru a fi de ajutor la o cât mai fidelă aplicare a noii legi.

Ca explicare a intențiilor și realizărilor noastre reproducem notele ce însoțesc art. 4 al legii privitor la membrii comunei. — aceste note se referă la textul legii votat de Senat, așa că dacă Adunarea deputaților va aduce oare care modificări, în acel sens vom schimba și cuprinsul observațiilor noastre, intențiunea noastră fiind ca să strângem cu un ceas mai de vreme materialul de care vom avea nevoie, așa ca lucrarea noastră să poată apare cât mai curând după promulgarea legii.

Note: Acest art. concentrează dispozițiile privitoare la dobândirea și pierderea calității de membru al comunei. Prin aceasta se menține inovația introdusă în legea din 1929, art. 10—17, și care este vechea „apartenență comunală” introdusă în Ardeal prin legea art. XXII din 1886, § 5—18, cunoscută de altfel și în Bucovina și prin dispozițiile privitoare la domiciliul administrativ și în Basarabia.

Dispozițiunile art. 4 din legea din față, recunoaște calitatea de membru și străinilor (necetățenilor) până când atât legea maghiară suscitată, cât și legea din 1929, recunoaște această calitate numai cetățenilor.

Legea de față nu cuprinde dispozițiuni cu privire la calitatea de membru a copiilor și femeilor, cari în multe cazuri nu întrunesc condiția „plătiri impozitelor”, a căror drepturi însă sunt cuprinse și reglementate în codul civil prin dispozițiunile privitoare la domiciliu, filiațiuni și naționalitate. În interesul unei bune administrații e de dorit ca regulamentul

legii să reproducă și amplifice aceste dispoziții în codul civil.

Din textul acestui art. rezultă dobândirea tacită a calității de membru al comunei prin faptul domicilierei de cel puțin un an în comună și a plătirii impozitelor comunale, contrar dispozițiilor din art. 13 al legii din 1929, care acorda calitatea de membru numai în baza unei cereri.

Locuitorii comunei cari nu plătesc nici un fel de impozit vor fi impuși la plata impozitului stabilit în tabloul impozitelor și taxelor anexat la lege, de sub Nr. 1, lit. g.

Dezbateri Senat :

D-I Apostol Popa : D-le ministru, la numărul curent i s'a introdus un nou alineat, litera g, care spune că asupra chiriașilor, în genere, care nu plătesc nici un fel de impozit comunal se pune un impozit de 5%. Vă rog să ne explicați cum înțelegeți acest impozit.

D-I D. Iuca, subsecretar de Stat la Ministerul de Interne : Membrii în comună se spune că sunt aceia cari sunt proprietari, funcționari, cu reședința acolo și se mai adaugă toți aceia cari participă la sarcinile comunei. Or, sunt unii și chiar foarte mulți, cari de când s'a desființat legea prestației, nu plătesc nimic. Aceștia sunt chiriașii odăilor mobilate, sau lucrătorii cari trăiesc vremelnic în orașe. Și cum este drept a face ca și aceștia să contribuie cu ceva la sarcinile comunei, li s'a pus această taxă și care taxă nu-i privește decât pe ei. Dacă cineva plătește un leu măcar pe altă cale la comună, atunci este membrul comunei și nu este impus la o altă taxă pe această cale.

D-I Apostol Popa : În cazul acesta, după acest alineat vor fi impuși la un impozit către comună, toți chiriașii, cum ar fi profesori, advocați, liber profesioniști.

D-I D. Iuca, subsecretar de stat la Ministerul de Interne : Nu, căci aceia plătesc la profesiunile lor.

Față de cele mai sus, prin care am lămurit intențiunile noastre și ce va fi lucrarea noastră, față de alte lucrări apărute până acum, facem un stăruitor apel la toți colegii notari și funcționari administrativi din țară, ca primind oferta noastră, să nu treacă cu ușurință peste ea și să-și verse nemulțumirea pentru rolul de plasator sau colporteur, ce li-se atribuie adeseori asupra lucrării noastre, aruncând la coș foaia de comandă, ci să ne trimită comanda satisfăcând astfel pe lângă interesul administrației, și datorinței lor de solidaritate colegială și profesională.

Ionel V. Vlad, notar.
Archiud-Mureș.

Atitudinea funcționarului față de superiori, colegi și cetățeni.

Atitudinea și felul cum funcționarul știe să se comporte față de superiori, colegi și cetățeni, arată calitățile și capacitatea acestui funcționar atât în exercițiul funcțiunii cât și în viața particulară-socială. Această atitudine cerută și așteptată de la funcționarul onest și sărguincios atrage ură sau simpatie contra funcționarului după cum mai mult sau mai puțin va fi satisfăcută și corespunzătoare.

În felul său de a fi funcționarul trebuie să întru-chipeze mai întâi de toate o purtare morală ireproșabilă, cinste, respect, credință și supunere față de auctorități.

Față de colegii săi superiori și inferiori va păstra cea mai frumoasă și armonioasă pretenție și colegialitate. Pentru ca să se poată păstra și menține aceste legături și pentru ca să existe această armonie, se vor înlătura și evita discuțiunile cu caracter personal, familiar, confesional și critic unul contra celuilalt, pentru a nu da loc la opinii, neînțelegeri și mai târziu la certuri, fiind fapt cunoscut că numai prin armonie și bună înțelegere se pot realiza lucruri bune și folositoare atât în folosul funcționarului, instituțiunii pe care o servește cât și cetățenilor.

Față de publicul care se prezintă cu cereri spre soluționare să aibă purtare cuviincioasă, să păstreze buna cuviință. Să nu-l amâne de pe o zi pe alta, ci să cerceteze cererea și dacă este legală și cu putință să-i dea curs în limita posibilității și a atribuțiilor sale, iar în caz că această cerere nu are bază legală să facă cunoscut această împrejurare solicitatorului. Să nu desconsidere și brutalizeze pe săteanul neștiutor de carte.

Dar pentru ca funcționarul să-și mențină o atitudine demnă și corespunzătoare este avizat la atitudinea superiorilor, colegilor și a cetățenilor.

Superiorul care va observa lacune în conducerea tânărului funcționar sau că această conducere depășește anumite cadre oprite funcționarului-om social, depășite fără intenție și rea credință, trebuie și este obligat a căuta să îndrepteze conduita acestui funcționar și nici decum să-l desconsidere, persecute etc., căci funcționarul superior este pedagogul funcționarului inferior.

Pentru ca funcționarul să fie conștiincios față de cetățean și pentru ca să-i poată satisface și rezolvi cererea, acest cetățean solicitator, mai întâi de

toate trebuie să păstreze stimă și respect față de instituțiunea și funcția pe care o servește funcționarul. Să solicite lucruri posibile, acte ce cad în atribuțiunea sa. Să nu caute ca prin diferite mijloace în special politice, cu amenințări să îndimideze pe funcționar să nu influențeze asupra activității sale, cerându-i rezolvirea de acte ilegale ori ce nu cad în atribuțiunea sa. Când din interesul serviciului sau alte motive întemeiate nu poate momentan sau de loc să satisfacă cerința solicitatorului să nu înceapă ură și campanie contra funcționarului.

Este natural însă ca funcționarul să satisfacă cererea solicitatorului întemeiată pe baze și termeni legali, deoarece tocmai în acest scop este așezat în această funcțiune.

Funcționarul prin actele sale fie în serviciu, fie private să nu compromită tagma funcționărească din care face parte, prin jocuri de noroc, ruletă etc. În timpul serviciului va servi instituțiunea cu supunere și credință, iar timpul liber și-l va petrece în cadrul familiar, în societatea colegilor și pretenilor, în mijlocul cetățenilor alături de preoți și învățători pentru a sădi în masa poporului cultură, credință și naționalism. În dumineci și sărbători frecventând regulat sf. biserică, luând parte la serbările școlare, funcționarul comunal poate fi într'adevăr o pildă de urmat.

Funcționarul comunal în special care trăește în mijlocul poporului de la sate și de la care acel popor vrea să ia exemple, trebuie să aibă din toate punctele de vedere o purtare exemplară.

Nicolae Tărău.

INFORMAȚIUNI.

Domnii colegi, Absolvenți ai ȘCOALEI ADMINISTRATIVE DE NOTARI din LUGOJ, promoția anului 1930-1931, în vederea „REVEDERII”, fixată pe ziua de 17 SEPTEMBRIE 1936, sunt rugați a-și trimite adresele și diferitele propuneri în acest scop pe adresa :

PETRE CREINICEAN, s. notar, Pojejena de Sus, jud. Caraș.

Tuturor salutări colegiale
ss. P. Creinicean.

Din păcatele Notarilor !

Aproape nu este revistă apărătoare a intereselor Notărești, în care să nu citești strigătele de nedreptate a câte unui Notar mai inimos care se ridică, cerând drepturile bine meritate, a acestei oropsite categorii de funcționari. Nu cred însă că aceste strigăte să aibă vre'un efect, atât timp cât ele sunt publicate în revistele noastre profesionale, care nu sunt citite, de cât tot de noi neputincioșii și ca să fim mai drepti, nu de toți. Și dacă este așa, apoi nu facem — publicând aceste articole — de cât să mai revoltăm sufletele colegilor noștri, sau să le arătăm ceia ce putem serie fie care. Procedând astfel nu vom ajunge nici odată să culegem roadele victoriei și frumoasele noastre articole din revista vor rămâne litere moarte.

Pentru atingerea scopului ce-l urmărim, trebuie să adoptăm o metodă mai practică și anume: Numai printr'o acțiune comună vom putea realiza îmbunătățirea intereselor noastre morale și materiale și în acest scop, sau creiat Asociațiile Județene și Asociația Generală a Notarilor. Acestor asociații însă, nu le dăm sprijinul material și lipsite de aceste mici sacrificii din partea noastră, se sbat și ele ca peștele pe uscat, iar acțiunea lor este aproape complect paralizată. De aci rezultă că nu suntem deloc solidari și acesta este unul din păcatele noastre care va trebui să dispară odată.

Trebuie deci să susținem asociațiile noastre, să facem sacrificiul de a ne plăti cotizațiile la timp, care fiind destul de mici, — dacă nu le plătim — că nu putem, da nu vrem. Odată plătite aceste cotizații, organele de conducere ale asociațiilor vor avea mijloace materiale să intervină la timp și pretutindeni unde nevoile vor reclama și noi la rândul — ne vom avea drept să pretindem asociațiilor, să nu se mulțumească numai cu faptul că există. Cunosc cazuri unde unii din colegii nu vor să achite cotizația lunară de 20 lei către Asociație, prin faptul că mai are numai 2—3 ani până la pensie și ce-i mai trebuie asociație? Cunosc de asemenea cazuri unde președintele unei asociații județene a făcut mai multe apeluri către Dnii Colegii membri ai asociației, să trimită consimțământul de a li se reține din salariu cotizația pentru Asoc. Glă, — care nu este mai mare de 100 lei anual — și cu toate că ne găsim în preajma votării noii Legi Administrative care va decide soarta

noastră și când trebuie să se facă mai multe deplasări și intervenții, totuși din 57 de membri ai asociației, numai 9 au trimis consimțământul, iar restul probabil că au uitat fiind că au trecut cam 4 luni de la ultimul apel al președintelui. Apoi în felul acesta nici odată nu vom putea realiza nici un progres. De ce să nu luăm exemplu de la învățători, care au cea mai puternică asociație careia îi dau tot sprijinul și vajuicul lor luptător și președinte Dl Toni îl vezi pretutindeni apărând interesele învățătorimii. Aceștia deși sunt la număr cam 40.000 adică de 5 ori mai mulți de cât noi, au ajuns că plăteau și 80 Lei cotizație lunară. Astăzi situația lor este de învidiat și numai datorită asociației, pe când situația noastră este de compătimit.

Am văzut cu toții că iubitul și energicul nostru președinte al Asoc. Gle Dl Comșa, ia parte la toate congresele funcționărești, unde ridică glasul pentru apărarea intereselor noastre. Am văzut de asemenea în Mon. Of. din 17 Aprilie că în comisiunea pentru întocmirea proiectului de regulament al Legei Administrative a fost numit și D-sa. Dar se vor fi întrebat colegii care nu trimit cotizațiile, dacă acest om mai are mijloace materiale de deplasare? Să zicem că da, pentru că frații Ardeleni sunt mai solidari și cu toate că plătesc cotizații anuale duble, dar răspund la timp cu ele.

Dacă vom continua să neglijăm asociația, desigur că interesele noastre vor fi și ele neglijate, situația nu se va îmbunătăți și vom ajunge să lăcem din gură când vom fi loviți în exercițiul funcțiunii, chiar și de cel mai unil agent electoral, iar nu numai de Șeful Sectorului politic, cum s'a petrecut un caz și când notarul nu s'a adresat justiției pentru satisfacție, fiind că așa avea ordin.

Deci iubiți Colegi ! Faceți mai întâi sacrificii materiale dacă vreți să culegeți roadele satisfacției morale.

Situația noastră este în mâinele noastre. Fiți solidari ! Altfel ne merităm soarta.

NICU RADU,

Președ. Asoc. Notarilor din jud. Ismail.

Administrația, Notarul și Asociația Basarabeană.

Administrația ocupă primul loc în organismul Statului. Este inima acestui. Este ceace se numește puterea executivă, al cărei șef suprem este M. S. Regele, prea marele organizator, care nu demult a inaugurat la radio „Ora ad-tivă”. Să ne Trăiască !

Notarul comunal care este celula de mare valoare în angrenajul statului, care este roțița acestui mecanism, care este baza administrației rurale și de la care pornește întreaga activitate în toate domeniile; își îndreaptă timid rugămintea umilă către Inaltul Guvern, Dregătoria și Leguitorii Țării, să i-se acorde multă prețioasă atențiune, satisfăcându-i dezideratele modeste, acum când noua lege administrativă se află în debaterile Parlamentului.

Notarij comunați au credința că Dl. Ministru de Interne Ioan Inculeș, care a numit 200 licențiați în drept în Basarabia ca notari comunați, va acorda binevoitorul sprijin notarilor din Basarabia, cum și celor din Vechiul Regat — aflați în funcțiune — făcând unificarea, încadrându-i prin noua lege, alături de ceilalți colegi din Țară. Aceste drepturi s'au câștigat prin vechime și practică îndelungată. Să se condiționeze numai pentru viitor, numirea în posturi vacante, ai celor Licențiați în drept, Diplomați în științe administrative, științe de stat și Școli de Notar. Așa dictează legea naturei. Aceasta-i dreptate !

Doleanțele conțin în substratul lor : Inamovibilitatea și gradațiile pentru cei stabili și cei care au vechime în serviciu de 5 ani neîntrepuziți.

Diplomații în științe administrative, ca și Licențiații în drept și științe de stat, având un stagiul de 5 ani ca notar stabil, să aibă drept să avanseze la gradul de prim-pretor. Deasemeni să aibă drept să urmeze academia administrativă ce se va crea prin lege.

Să se precizeze amănunțit — prin lege — atât drepturile, cât și atribuțiunile notarului, pentru ca activitatea să fie mai eficace, iar randamentul mai productiv.

Corpul notarial din Basarabia s'a organizat în

Asociațiuni județene, astfel :

Lăpușna - Președinte, V. Ciobotaru notar; Cahul - Președinte, Vlad Matîșef notar diplomat; Ismail - Președinte, Nicu Radu notar; Cetatea Albă - Președinte Ene Stoica notar; Bălți - Președinte, Gh. Elade notar; și Ochei - Președinte, Ștefan Spănu, directorul Prefecturii.

Din inițiativa Președintelui Asociației Cahul s'a început acțiunea de organizare în județele Hotin și Tighina. Se aduce mulțumiri Dlor Prefecți, care au răspuns apelului nostru — pătrunși fiind de rolul însemnat al notarului și despre doleanțele sale.

Notarii din jud. Soroca sunt rugați a lua inițiativa pentru a se organiza în asociație. În acest scop se vor adresa Asociației din Cahul, pentru a primi statutul asociației generale și instrucțiuni pentru constituire.

Notarii din Basarabia au luat parte la Congresul General în București și au dat dovezi depline că sunt la postul datoriei, lăsând cele mai frumoase impresii. Au făcut că ecoul lor, împreună cu ai celor din Vechiul Regat, să fie auzit, iar drepturile lor introduse în memoriul depus Dlui Ministru Iuca. S'a promis că dezideratele notarilor vor fi satisfăcute. Memoriul este publicat în revista „Administrația Română” No. 12-935.

Așteptăm fapte, că de vorbe și memorii suntem sătui ! În lupta grea ce o duce Corpul Notarial, se cere solidaritate și unire care face puterea, având deviza „unul pentru toți și toți pentru unul”, numai așa se va birui.

Agitația notarilor sub scutul organizațiilor din toată Țara, se va liniști odată cu promulgarea legii și asigurarea prin acordarea drepturilor juste.

Corpul notarial protestează vehement contra nedreptăților, pentru consolidarea și propășirea administrației.

Trăiască Administrația Română !

VLAD MATIȘEF,

Președintele Asociației Notarilor - Cahul.

Ecoul doleanțelor Notarilor în presa românească.

Cetim în ziarul „Curentul” din 3 Martie 1935. următorul articol în care se pledează călduros pentru cauza noastră :

NEDREPTĂȚIREA NOTARILOR COMUNALI

prin proiectul reformei administrative.

În mecanismul administrativ al statului marit

în urma războiului și intrat cu toate lacunele antebelice în ritmul trepidant al vieții moderne, se simțea adjuca nevoie a unei puneri de acord a legii de organizare administrativă a țării cu ideile de sistematizare, necesare bunului mers al unui stat modern și european. Avem nevoie de o administrație unitară, creia să realizeze progrese în toate mani-

festările vieții sociale și de stat, aplicabile tuturor claselor sociale, printr'o lege care să îngrădească cât mai real drepturile cetățenilor și cât mai potrivit și nevoilor populației rurale care în statul nostru formează 85 la sută.

Potrivit acestor vederi până la un punct s'a întocmit proiectul legii de reformă administrativă.

Art. 131 alin. ultim al acestui proiect constituie însă o gravă lacună, o dispoziție inechitabilă, nedreptățind o întreagă categorie de slujbași ce o formează notarii definitivi și stabili din Vechiul Regat și Basarabia netitrați, cari au dus tot greul administrațiunii pe terenul înțelenit al satelor noastre până acum.

Prin aliniatul sus citat al proiectului, notarii netitrați, dintre cari mulți au 10, 20 și chiar 30 ani de serviciu sunt tangential scoși din drepturile lor, câștigate prin legile dela 1904 și 1908 și înlăturați de la avantajile create nouilor numiți în aceste posturi.

Această situație este cât se poate de nedreaptă, sortind pe acești funcționari merituosi să dăscălească neconținut pe noii veniți în administrație, pentru ca în urmă să se vadă lăsați în urmă de aceștia, cari sunt avansați automat.

Gradațiile ce le cer azi, le-au fost acordate și prin art. 371 din legea pentru unificarea administrativă din 1925, dar din motive de economii bugetare nu li s'au dat până când legea a fost modificată.

Mai mult drepturile lor la înaintare sunt confiscate în prezent prin art. 62 și 119 din legea și regulamentul funcționarilor publici.

Știm că nici o lege ordinară nu poate conform

constituției, să aibă efect retroactiv.

În această situație, oare bunele intenții ale legiuitorului de a da administrației elemente intelectuale desăvârșite, este o cauză legitimă de înlăturare a acestor slujbași destoinici și rutinași dela drepturile lor câștigate ?

Mai ales că același proiect prin art. 119 încadrează pe primpretorii tot netitrați în aceleași drepturi ca și pe cei titrați.

CE S'AR PUTEA FACE.

Se putea aduce, pe cale amendament, următoarele modificări :

În art. 110 să se mențină textul votat de Senat referitor la redactarea actelor sub semnătură privată, drept recunoscut prin legea avocaților publicată în M. O. Nr. 82 din 1932.

În art. 129 alin. I, notarul să fie numit și retribuit de ministerul de interne, primind pe lângă salariu și o indemnizație de locuință și transport, încălzit și luminat, care se vor inseri în mod obligatoriu în bugetele comunelor.

Art. 131 alin. ultim să fie modificat în sensul că notarii încadrați în acest articol să aibă dreptul la gradații și sporuri, după cum s'a stabilit pentru titrați prin art. 129 și pentru primpretorii titrați și netitrați prin art. 119.

La acest articol să se adauge un nou aliniat: după trecerea unui termen de 5 ani dela numire și în urma unei inspecții speciale făcută de un organ delegat fie de prefect fie de ministerul interne.

O colecție utilă Notarilor.

de Dimitrie I. Isăiu.

În cursul luni August 1935 mi-a fost dată plăcută ocaziune de-a primi adresa mult stimatului și apreciatului om administrativ DI Ioan S e r b a n, avocat în Năsăud, care preocupat în tot momentul de progresul administrației noastre rurale, începându-și cariera administrativă dela funcțiunea de notar comunal, avansând la cea de pretor, primpretor, asesor sedria orfanală, subprefect și prefect județean. Deci acumulând un considerabil bagaj de cunoștințe tehnice și practice în materia vastă a administrației comunale rurale, de prezent juriconsultul unei instituții; încât ea și om administrativ și ea jurist ne face onoarea și serviciul de a ne pune la dispoziție cea dintâi colecție de acte de notariat: cereri și modele cu adnotări, care constă din peste 200 acte și modele, a căror cuprins l-am citit cu toții din adresa D-sale.

trimisă în luna August 1935, tuturor notarariatelor.

Această colecție de acte de notariat, am calificat-o mai sus ca cea dintâi în acest gen bazat pe cuprinsul ei vast și felurit, întocmită pe cele mai recente texte de legi referitoare, expusă într'un stil absolut juridic, clar și practic, cât și tehnica ireproșabilă, pe care o încumbă în tot conținutul ei aceasta lucrare utilă și indispensabilă oricărui bun notar cercual și comunal. Cu ajutorul acestei colecții D-ii colegi vor putea redacta actele particulare în mod desăvârșit, fapt care le va face cinste și vie satisfacție populației rurale, pe care suntem datori a-o satisface conștiincios și cu promptitudine, necauzându-i astfel niciun prejudiciu material și moral.

Bazat pe aceste considerente juste și colegiale, vă recomand cu toată căldura colegială a procura

pentru biblioteca notarială respective pentru Dv. aceasta colecție de care numai și numai folos puteți aveți

(Prețul unui exemplar achitat înainte de apari-

ție este de Lei 250, iar după apariție costă Lei 400. Exemplarul din colecție, se poate comanda direct de la D-I Ioan Serban, avocat, juriconsultul al Băncii „Aurora” Nășăud.)

Salarizarea funcționarilor comunali rurali.

Cred că sunt în asentimentul tuturor funcționarilor comunali rurali, dacă aduc pe tapet chestiunea salarizării, căci dacă există vre-o tagmă de funcționari neîndreptățiți în ce privește salarizarea, apoi aceia suntem numai funcționarii administrativi ai comunelor rurale și învățătorii suplینitori.

Suntem în preajma întocmirii bugetelor pentru exercițiul financiar 1936-37 și cu această ocazie, întreg calvarul ce-l ducem din cauza nedreptei salarizării, ne cuprinde și ne muncește....

Nu știu în mod sigur dacă situația este prefutur-deni aceeași, dar județul Someș, bate recordul în reducerea salariilor noastre.

Aici salariul impiegaților dela notariate, variază între 1200—1400 Lei, a secretarilor între 1400—1600 Lei și a subnotarilor între 1600—2000 Lei!...

Știu, e ridicol să pun pe hârtie acest trist ade-văr, dar așa este. Salarul servitorilor dela instituțiile de stat, este de 2.200—3000 Lei.

Cine are urechi să audă! Cine are ochi să vadă!
Cine are cap să judece!

..... Și cine poate, să ne ajute!

În mare parte, vina o purtăm cu toții, căci în ul-timii ani, am tăcut chitic și am lăsat să ni-se ciopâr-tească salariile după placul verifcătorilor de bugete. În județul nostru, am fost — poate — singurul care am protestat, dar glasul meu n'a avut ecou, a fost prea slab și am eșit dela biroul contabilității județe-ne, amenințat... La Comitetul Local de Revizuire Cluj, Domnii nu m'au înțeles și dacă le-am adus la cunoștință situația noastră față de servitorii institu-țiilor de stat, au ridicat nepăsători din umeri, zicând: „Ce să facem?”, iar acuma bugetele exercițiului 1935-36, ale comunelor din circumscripția notarială Cășeu, dorm în arhiva Comitetului Central de Re-vizuire până vor fi somate să se preschimbe în con-

luri de gestiune, fiindcă suntem deja la sfârșitul anului financiar.

Intenționat am înaintat până la Central, ca să pot smulge o jurisprudență, care să amelioreze puțin situația celor 10.000 funcționari comunali, căci sunt sigur, că acolo vom găsi dreptate.

Piedeci întâlnim la fiecare pas, cine îndrăsnește să protesteze este amenințat, dar aceasta numai pâ-nă suntem respirați și nesolidariți.

A doua chestiune la ordinea zilei, este aceea a încasării de taxe pentru lucrări particulare

Pentru înlăturarea neajunsurilor de mai sus, propun următoarele soluții:

1) Fiecare funcționar comunal să înainteze de urgență primăriilor unde servește, câte o petiție, prin care să solicite acordarea salariului corespunzător gradului, măcar începând cu anul financiar 1936-37. (Impiegații să solicite salariul corespunzător gradu-lui de impieगत stagiar la Stat, secretarii: impieगत cl. II. și subnotarii: impieगत cl. I. sau subșef de birou cl. II. Aceste salarii variază între 2—3000 Lei, con-form tablei de salarizări publicată în Calendarul Administrativ pe anul 1936) iar acolo unde cererile nu vor fi admise, să se apeleze pe cale ierarhică la Comitetul local de Revizuire și în ultimă instanță la Comitetul Central de Revizuire București. Dreptatea nu va întârzia să vină...

2) Fiecare funcționar comunal să solicite șefului său ierarhic, acordarea unei remize de 40—50% din încasările pentru redactări de acte cu caracter par-ticular, iar Dnii notari, cari singur cunosc mizeria în care ne sbatem și cari singuri pot aprecia munca ce o depunem — să fie cu puțină bunăvoință și din puținul ce se încasează să facă parte și subalterni-ior căci „din puțin, puțin”, așa vrea și Dumnezeu...

Augustin Albeș

Asociația Generală a Notarilor Comunali din România.

Filiala Brăila.

Sediul : Filipești-Brăila No. 53. — 1936 Febr. ziua 20.

DOMNULE COLEG,

Deoarece singurul mijloc de a fi cunoscuți și a arăta tuturor factorilor competenți, doleanțele corpului notarilor comunali și al administrațiilor locale, e presa, conducerea asociației generale a notarilor comunali din România, editează revista „Administrația Română” cu sediul în Timișoara, Strada 10 Maiu No. 3.

Cum această revistă, ce apare în mod destul de regulat și la care colaborează pe lângă colegii notari și înalții funcționari din administrația Centrală și exterioară a Ministerului de Interne, nu trăește decât din abonament.

Respectuos vă rugăm în mod cât se poate de slăruitor, a face sacrificiul ca comuna Dvs. să achite din fondul abonamente înscris în bugetul anului 1935-36, abonamentele pe anii trecuți, cât a-ți primit revista.

Deasemena vă rugăm a ne comunica dacă a-ți primit revista pe Ianuarie și Februarie a. c. și dacă doriți a o primi, în care caz trimiteți abonamentul și pentru acest ac care e de 300 lei.

Sumele atât pe trecut cât și pe curent, depuneți-le D-lui Gh. Teodorescu, șeful biroului personalului din Prefectura Brăila și casierul filialei noastre, care vă va emite cuvenita chitanța descărcătoare din registrele noastre.

Președinte, **Ioan R. Chiru-Filipești.**

Secretar, **Vlad Hanu-Mircea Vodă.**

Asociația Generală a Notarilor Comunali din România.

Filiala Brăila.

Sediul : Filipești-Brăila No. 53. — 1936 Febr. ziua 20.

DOMNULE COLEG,

Din cauza scumpetei crescânde a tuturor articolelor de prima necesitate, salariul nostru nu mai poate face față, decât în parte, strictului necesar nouă și

famițiilor noastre, pentru rest fiind nevoiți a solicita credite diferiților cămătari, pentru care trebuie să suportăm dobânzi destul de exagerate.

Această chestiune fiind discutată în congresul general a notarilor comunali, congres ce a avut loc în București la 20 și 21 Noembrie 1935, delegații noștri ce au luat parte la acest congres, precum și delegații tuturor filialelor județene, au emis părerea de a se înființa în fiecare județ bănci ale notarilor comunali, funcționarilor județului și funcționarilor comunali, unde fiecare, să fie membru cu cel puțin 5000 lei vărsași în rate lunare timp de 18 luni, la ridicarea salariului și unde să se împrumute cu sumele de care au nevoie pentru întreținerea familiei, înjghebarea unei gospodării, cumpărare de pământ, plata taxelor școlare etc., împrumuturi care iarăș urmează a fi lichidate prin anuități ce se vor reține de asemenea lunar, tot la ridicarea salariului.

Astfel de bănci sunt deja înființate în mai multe județe, din care citim pe cele din: Constanța, R. Sărat, Alba, Arad, Iași, Vaslui, etc., care dispun azi de sume disponibile ce ating până la 1.000.000 lei, și care aduc un real folos membrilor lor.

Luând contact cu parte din colegi, toți au emis părerea ca și noi să punem bazele unei asemenea bănci.

Pentru ca dela început să mergem pe un drum sănătos, ne permitem, de a vă întreba dacă sunteți pentru înființarea unei asemenea bănci, în care caz comunicați-ne aceasta în scris, la sediul filialei noastre.

După primirea răspunsurilor Dvs. vom cere cuvenita autorizație D-lui Prefect al județului Brăila, de a ne putea întruni într'o zi la Prefectura județului, spre a pune bazele băncei despre care vorbim în această adresă.

Cu salutări colegiale.

Președintele filialei, **Ioan R. Chiru-Filipești.**

Membrii consiliului filialei : Gheorghe Popa-Ianca, C. Rădulescu-Silistraru, N. Turtoiu-Insurăței, P. Ștefănescu-General Poetașu, Gh. Perșoiu-N. Cherecea, Gh. Simion-Brăilița, I. Pătrașcu-Vădeni, N. Mănăilă-Romanu, Șerban Onicescu-Movila Mirescii, Aurel Mateescu-Scorțaru-Nou, Zamfir Danciu-Râmnicelu.

Cenzori : T. Jipa-Lacu Sărat, Gh. Muțeanu-Cioara Radu Vodă, Gh. Mocanu-Latinu.

Secretarul filialei, **Vlad Hanu-Mircea Vodă.**

I Drept Administrativ.

22. NOTARI COMUNALI. CONDIȚIUNI DE NUMIRE. Prin art. 178 al. 4 din l. o. a. l. din 1929 se prevede că Ministerul de Interne poate dispune ca pentru un period determinat de 2 ani, în localitățile unde nu se găsesse candidați absolvenți al școlilor de notari având bacalaureatul sau licența, să fie admiși provizoriu și candidații cu cel puțin 4 clase secundare, după ce au dat examen de admitere.

După expirarea acestui termen, legea din 15 Iulie 1931 n'a mai dat vre-o prelungire.

Asupra recursului introdus de Prefectura Județului Lăpușna împotriva deciziei Curții de Apel Chișinău S. II-a, cu No. 19 din 15 Sept. 1934.

Având în vedere că prin această decizie Curtea de Apel Chișinău, a admis acțiunea administrativă introdusă de Alexandru Certan contra Prefecturii Jud. Lăpușna pentru anularea ca ilegală a deciziei No. 60 din 27 Martie 1934, prin care numitul a fost pus în disponibilitate pe ziua de 1 Aprilie 1934 din postul de notar al comunei Lozova, Județul Lăpușna și în consecință anulând acea decizie, a invitat pe pârâtă să-l reintegreze în funcțiunea avută cu toate drepturile cuvenite.

Pentru a ajunge la această soluțiune, Curtea de Apel motivează că deși reclamantul la data numirii sale 1 Octomvrie 1932, nu avea nici școala de notari cu bacalaureatul și nici licența în drept, totuși numirea sa este legală, deoarece a fost efectuată în perioada de doi ani prevăzută de art. 178, al. 4 din legea administrației locale dela 1929 menținută și prin legea modificatoare din 1931, perioadă ce urmează a curge dela 15 Iulie 1931 și înăluntru căreia autoritatea putea admite provizoriu și candidați cu cel puțin patru clase secundare, după ce au dat un examen de admitere, astfel cum s'a întâmplat în speță; că ulterior numirii sale, reclamantul fiind declarat stabil, nu putea fi pus în disponibilitate decât cu formele cerute de art. 52 din statutul funcționarilor publici, adică cu avizul comisiunii de disciplină, condițiune ce însă neîndeplinindu-se îndepărtarea sa este vișiată;

Văzând motivul I. de recurs astfel formulat;

Având în vedere că prin motivul de mai sus, recurenta Prefectură se plânge de violarea de lege, susținând în dezvoltare că intimatul nefiind numit în funcțiunea de notar comunal înăluntru termenului de doi ani prevăzută de art. 178 al. 4 din legea ad-

ministrației locale — ce nu a fost prelungit prin legea modificatoare dela 15 Iulie 1931 — numirea sa peste acest termen, când nu avea îndeplinită condițiunea legală de absolvire a școlii de notari cu bacalaureatul sau licența în drept trebuia să fie socotită de Curtea de Apel ca ilegală, și în consecință viciate și nule de drept toate actele ce au urmat și cari priveau situația lui de funcționar stabil.

Considerând că în adevăr prin art. 178, al. 4, din legea pentru organizarea administrației locale publicată în Monitorul Oficial din 3 August 1929, după ce mai întâi se pune principiul general, că un notar comunal pentru a fi numit trebuie să îndeplinească condițiunea esențială de a fi absolvent al școlii de notari cu bacalaureatul sau licența în drept, apoi derogându-se în mod temporar dela acest principiu s'a prevăzută că Ministerul de Interne poate dispune ca, pentru un period determinat de doi ani în localitățile unde asemenea condițiuni nu ar putea fi realizată să fie admiși provizoriu și candidați cu cel puțin patru clase secundare, după ce au dat un examen de admitere.

Considerând că termenul de doi ani pentru numirea notarilor cu dispensa excepțională de studii reduse, a fost acordată de legiuitor cu începere dela data publicării citatei legi, în scopul ca mersul și ordinea în administrație să nu sufere prin neputința de a complecta la acea dată toate locurile vacante de notari exclusiv cu absolvenți ai școlii de notari sau licențiați în drept; că însă după expirarea perioadei de doi ani — 3 August 1931 — legiuitorul găsiind că locurile de notari rămase vacante pot fi completate dintre absolvenți școlii de notari cu bacalaureatul sau licența în drept, nu a mai acordat nici o prelungire a ei; că această rezultă în mod nețagăduit din legile modificatoare a legii pentru organizarea administrației locale, intervenite posterior la 29 Ianuarie și 15 Iulie 1931, cari cuprind alte modificări, dar care au lăsat neatins textul de mai sus; că deci urmează a se decide că cu începere dela data de 3 August 1931, când termenul de doi ani a a luat sfârșit toate locurile de notari rămase vacante pentru a fi ocupate în mod legal, trebuiesc să fie completate numai cu absolvenți ai școlii de notari cu bacalaureatul sau licența în drept, dela acea dată nemai fiind valabile numirile de notari cu dispensă de studii, ce au avut o durată legală limitată

în timp, potrivit necesităților administrației.

Că față de principiile ce preced, greșit și numai printr-o violare de lege și greșită interpretare, Curtea de Apel a putut decide că termenul de doi ani acordat de art. 178, al. 4, din citata lege, pentru numirile de notar cu dispensă de studii, a fost prelungit prin legea modificatoare de la 15 Iulie 1933, când acest termen nici decum nu a fost prorogat prin vre-o dispozițiune legală, el durând numai până la 3 August 1931.

Că întrucât intimatul, fără a avea școala de notari cu bacalaureatul sau licența în drept, ci numai cu dispensa de studii a fost numit în funcțiunea de notar al comunei Lozova, jud. Lăpușna, pe data de 1 Octombrie 1932, deci peste termenul de 3 August 1931, prevăzut ca limită, în acest condițiuni, numirea sa fiind contrară textului citat, devine ilegală, iar ca o consecință a acestei constatări, izbite de nulitate toate actele ce au urmat și care i-au consfințit, situația sa ca funcționar stabil; Că deci motivul I. caută a se admite casându-se deciziunea atacată fără a se mai discuta celălalt motiv; iar

În fond, pe baza considerațiunilor sus expuse și faptelor constatate, urmează a se respinge acțiunea reclamantului de oarece potrivit principiilor care guvernează materia contenciosului administrativ numai funcționarii stabili, numiți în mod legal, ceea ce nu este cazul în speță, pot avea acțiunea în contencios administrativ pentru reîntegrarea în funcțiune.

(Cas. III. dec. 1205 din 26 Iunie 1935; dos. 2818/934; președinția d-lui D. G. Lupu).

23. RESPONSABILITATEA STATULUI, pentru omucidere săvârșită de un sergent de oraș. Intemeierea ei pe împrejurarea că poliția depinde de Ministerul de Interne. Aplicațiune.

Prin deciziunea atacată, Curtea de Apel, spre a stabili răspunderea Statului ca comitent în prejudiciul cauzat intimatului prin uciderea soțului ei de către un sergent de oraș, se întemeiază nu pe art. 1 din legea pentru org. poliției generale a Statului din 1929, ci pe disp. art. 1315 c. c. a., arătând că acest text de lege având un caracter general, din el rezultă întreaga răspundere a Statului pentru faptele funcționarilor polițieniști, cari în executarea funcțiunii lor, au cauzat prejudicii particularilor.

În ce privește art. 1 din legea pentru org. poliției generale a Statului din 1929, Curtea de Apel se întemeiază pe acest text de lege spre a stabili că poliția stă sub directă autoritate și control al Ministerului de Interne.

Dacă în această stabilire Curtea de Apel s'a întemeiat pe dispozițiunile unei legi posteroare comiterei faptului și deci, după cum susține recurentul,

inaplicabilă în speță, nu rezultă de aci că la data când a fost săvârșită crima, poliția nu era sub autoritatea Ministerului de Interne, căci și prin legile anterioare era tot sub această autoritate și control, astfel că din acest punct de vedere nu are nici o importanță faptul că instanța de fond s'a întemeiat pe art. 1 din legea din 1929.

(Cas. I. Dec. Nr. 1137 din Nov. 1934. Preș. dlui Eug. Bănescu, consilier).

NOTĂ: În prezenta deciziune a Supremei Instanțe este vorba, după cum se arată de daune, ce se acordaseră de Curtea de Apel pentru prejudiciul cauzat intimatului în recurs, prin aceea că soțul său fusese omorât de sergentul de stradă, aflându-se în exercițiul funcțiunii sale.

Motivul recursului era acela că întrucât faptul se comisese posterior datei de 13 Iulie 1929, adică acel al promulgării legii pentru organizarea poliției generale a Statului, publicată în Mon. Of. 159 din 21 Iulie 1929, nu putea instanța de fond la aducerea sentinței să se bazeze pe art. 1315 c. civ. ardelean, cum a procedat, în loc de art. 1 al legii poliției generale a Statului, înalta Curte a respins recursul ca nefondat, motivat în sensul că din moment ce în ambele legi poliția era sub autoritatea Ministerului de Interne, n'are nici o importanță textul citat, câtă vreme norma și principiul aplicat este acelaș.

Ținem să arătăm în prim rând că art. 1315 c. civ. austriac enunțat, face responsabil pe cel care știind, a delegat o asemenea persoană periculoasă, sau nepotrivită pentru vre-o afacere, de paguba ce a suferit-o pentru aceasta un terțiu.

Acest text categoric referitor la culpa admisă este corespunzător articolului 1000 c. civ. român, care în aliniatul 3 face responsabili pe stăpâni etc., pentru prejudiciile aduse altora de prepușii lor; fiind vorba cu alte cuvinte în aceste texte de lege de o culpă fie în elligendo, fie în omittendo; e o prezumțiune juris tantum, putând astfel a se combate de cel interesat, spre a înlătura eventuale daune solicitate.

Este unanim admis că aceste dispozițiuni privesc nu numai daunele pretinse particularilor, ci și persoanelor morale — Statului etc. — deși legea nu le indică anume, fiind însă identitate de rațiune (Cas. I. Dec. 629-33 din 28 Aprilie 1933 în Pandectele Române anul 1934 partea III. pag. 147 Cas. I. Dec. 1273 din 21 Noembrie 1932 în Jurisprudența Generală No. 41-33 speța 132, C. Apel Iași III. Dec. 20-33 în Jurisprudența generală Nr. 33-33 speța 1066 cu nota aprobatoare a d-lui avocat Hugo Friedmann, Curtea de Apel Timișoara S. I. sentința din 26 Iunie 1934 în jurisprudența Curților de Apel din Ardeal Nr. 32-34).

Din cele expuse rezultă că potrivit principiilor de drept comun Statul prin departamentele sale respective este ținut oricând la dezdăunare pentru pre-

judiciile aduse de presupușii săi funcționari publici cu condițiunea negreșit că acestea să fi fost provocate în timpul, cu ocaziunea și în vederea îndeplinirii funcțiunei prepușilor.

Așa fiind până la data de 21 Iulie 1929 a aparițiunei legi pentru organizarea poliției generale în Stat instanțele judecătorești potrivit art. 1000 cod. civil român (1315 c. civ. austriac) aveau posibilitate foarte bine să condamne la despăgubiri autoritățile superiori pentru daunele comise terților de prepuși acestora principiu consacrat în mai multe rânduri referitor la obligarea Ministerului de Interne pentru daune cauzate de funcționarii polițienești (vezi Pand. rom. 1934 partea III. pag. 147 și Jur. Gen. 4-33 speța 132 cu deciziile In. Curtii de Casație citate).

Cum însă în art. 1 al legii pentru organizarea poliției generale a Statului din 21 Iulie 1929 se specifică aceea că poliția generală a Statului se exercită pe tot teritoriul țării sub autoritatea și controlul

Ministerului de Interne, rezultă astfel că situațiunea raportată la speța față este aceeași, căci fie că am privi chestiunea dedusă în judecată sub raportul normelor de drept comun indicate, fie că acțiunea s'ar fi grefat pe dispozițiunile legii poliției generale a Statului, soluțiunea la care s'a oprit instanța de fond nu putea fi decât cea dată în cauză.

Articolul I al legii poliției generale, fixând regula după care poliția se exercită în stat, n'a făcut altceva decât să enunțe, ceea ce de altfel era bine cunoscut, că poliția este sub dependența Ministerului de Interne și astfel n'a abrogat nimic din normele obișnuite în materie, fapt ce a determinat de sigur Suprema instanță să motiveze în acest senz respingând recursul, căci și într'un caz și în altul tot Ministerul de Interne răspunde pentru faptele presupușilor săi funcționari polițienești, după cum s'a văzut. **Alexandru St. Constantinescu**, jude-consilier.

II. Drept civil. (Acte notariale.)

24. ARDEAL. Ordonanța 4420/1918. Condițiunile ce trebuie să îndeplinească un contract de vânzare-cumpărare al unui imobil. Neîntrunind aceste condițiuni, actul este nul.

(Tribunalul Timiș-Torontal s. II-a. Sentința civilă din 7 Decembrie 1935. Dos. Nr. 447/1934. Președinția D-lui **Alexandru St. Constantinescu**, jude-consilier, redactor al sentinței, Asesor D. **Bujor Imbroane** jude-supleant. Grefier D. **I. Loga**).

IN FAPT: Având în vedere actele aflate la dosarul cauzei, precum și susținerile părților prin reprezentanți lor, cercetând amănunțit probatoriul administrat în cauză și apreciind conform art. 270 pr. civ., se constată următoarele:

Prin petițiunea înregistrată în 26 Iunie 1933 de Judecătoria I. Urb. Timișoara, Major Ioan din Timișoara acționează în judecată pe pârâți Major Stefan Silagyi Elena n. Major și văd. lui Alexandru Major n. Silagyi Eva, toți din Timișoara spre a recunoaște dreptul de proprietate convenit reclamantului asupra 1/2 parte din imobilul cuprins în cartea funduară Nr. 2042 Timișoara-Mehala Nr. top. 3281/1565-6918 a porțiunei de sub b/4 pe baza cumpărării dela Major Alex. autorul decedat al pârâtelor și în care scop a prezentat actul intitulat în original și traducere românească „Obligațiune” fără dată și aflător la dosar, cerând totodată și admiterea probei testimoniale cu care va stabili dreptul său de cumpărător al imobilului arătat mai sus.

Judecătoria în urma câtorva dezbateri, după cum se vede din procese-verbale dela dosar, aduce sentința în ziua de 1 Martie 1934 și prin care a

respins acțiunea reclamantului ca neîntemeiată, motivând cu aceea, că actul depus în dovedirea contractului de vânzare-cumpărare amintit nu întrunește condițiunile ordonanței 4420/1918 ungară, menținută în vigoare, necuprinzând toate mențiunile necesare în acest scop și neconstatându-se prezența documentului scris impus de ordonanță, iar: că lipsa acesteia nu poate fi completată prin martori, cum în speța ceruse reclamantul.

Față de sentința pronunțată de Judecătoria, reclamantul îndreptează apel la acest Tribunal, apel care s'a primit la judecătoria pe ziua de 15 Martie 1934 înaintându-se Tribunalului, ori Tribunalul ținând câteva ședințe în acest scop și în care interval constatând, că certificatul de proprietate folosit la judecătoria nu era valabil, l-a anulat, obligând pe reclamant la plata taxelor fiscale convenite și aceasta executându-se s'a dispus ulterior desbaterea cauzei, iar părțile cu reprezentanții lor în ședința Tribunalului din 30 Noembrie 1935 au desbătut cauza în apel, cu aceleași susțineri și motivări ca în fața primei instanțe procedându-se conform art. 401.

IN DREPT: Considerând că din examinarea amănunțită a probelor dela dosar, în legătură cu sentința apelată, rezultă că prima instanță a expus exact starea de fapt și în conformitate cu rezultatul probațiunei administrată în cauză, pentru care o acceptă conform art. 507 pr. civ.

Considerând că prima instanță corect a soluționat litigiul și în drept deducând considerațiunea juridică în conformitate cu starea de fapt stabilită.

Pentru aceste considerațiuni de drept și de fapt Tribunalul adoptă în totul motivele sentinței atacate la care, cu privire asupra acelor susținute în apel a mai adăugat următoarele :

Potrivit art. 1 al ordonanței 4420/1918 maghiară **pentru ea un act juridic prin care se înstreinează un imobil să fie valabil, este necesar, că acel act să fie cuprins în document scris, iar conform alin. 2 de sub același art. dispozițiunea de mai sus trebuia aplicată și la învoială prealabilă care ar premerge încheierii contractului.**

Considerând, că ordonanța menționată a rămas în vigoare până în prezent, întrucât nici o dispozițiune contrară n'a intervenit încă fiind fixată în acest sens și jurisprudența instanțelor judecătorești (v. nota Laday I. pag. 433 și numărul 1077 și 1078 din opul Drept Civil tradus și adnotat de D-Sa).

Considerând că ceea ce a determinat aducerea ordonanței sunt motive înalte de ordine socială, spre a nu se mai face înstrăinarea imobilelor cu ușurință, după cum începuse a se face, adeseori prin cărciumi și prin contracte verbale ușor de obținut în aceste împrejurări, cum și pentru ușurința probării cu martori, ceea ce venea în detrimentul economiei generale în Stat și a periclitării intereselor clasei țărănești cu privire la imobilele rurale (v. Ardealul Juridic No. 18/1924, nota la p. 28).

Că dată fiind rațiunea superioară a aducerii acestei ordonanțe, este îndubitabil și răspunsul vine dela sine că dispozițiunile citatei ordonanțe sunt de ordine publică, deci părțile nici chiar prin consimțământ reciproc nu pot deroga dela dispozițiunile acesteia,

Considerând că din textul și întreaga economie a ordonanței reese că actul scris este cerut **ad solemnitatem** și nici decum **ad probationem** (Pandectele Române, caet 9/1932, partea IV-a p. 92; P. R. 9/1934 partea 2-a p. 169; Revista Cercului Juridic Bănățean, No. 6/1934 p. 255).

Că așa fiind constatăm aci o derogare la regula cunoscută, că vânzarea cumpărarea este un contract consenzual, transformându-se astfel în contract solemn și astfel nu mai este suficientă pentru valabilitatea contractului de vânzare cumpărare dovada consimțământului, obiectului și prețului, făcute sub orice formă.

Că astfel pentru existența valabilă a vânzării se cere neapărat constatarea existenței contractului scris, urmând a conține toate elementele ce dovedesc pe deplin prezența contractului și anume: consimțământul asupra obiectului, prețului, timpul și modalitatea plății prețului integral, a intrării în posesiunea imobilului cumpărat și menținerea sarcinilor

asupra imobilului (v. Laday I. Nr. 1080, 1083, 1085, 1093 și urm.).

Considerând că în lipsa unora din aceste menționări din contract, acesta se consideră nevalabil, neputând fi completată omisiunea sub nici o altă formă, decât aceea cuprinsă în însăși actul și astfel proba cu martori și chiar jurământul sunt interzise, căci este vorba de elemente substanțiale a căror prezență nu se stabilește în act și care astfel urmează a fi înlăturat chiar dacă există, dar sub formă defectuoasă (Jurispr. Curților de Apel No. 3/934, Speța 16, Ardealul Juridic No. 3/1926 p. 45, C. A. Cluj, Jurispr. Curților de Apel No. 14/1934, speța 12, Pand. Române, caetul 9/1934 partea 2, pagina 169).

Considerând că în specie după cum s'a văzut. contract în scris nu a existat între reclamantul de astăzi, ca cumpărător și Major Alexandru autorul părților ca vânzător referitor la imobilul pretins prin acțiune că simplul înscris denumit „obligațiune” dela dosar, nu poate fi considerat document scris în sensul ordonanței invocate, fiind simplu act unilateral și necuprinzând toate datele amintite mai sus, spre a echivala documentului necesar pentru crearea de drepturi valorificabile în justiție, căci din cetera acestui act reese numai faptul că Major Alexandru predă fiului său Major Ion astăzi reclamant în proces, o casă în schimbul sumei de 11.000.— Iei, impozitul privind pe acesta și că sarcina ce grevează imobilului este obligat a o plăti, fără a se aminti prețul total, timpul și modalitățile plății, a intrării în posesiune, etc., ba ceva mai mult, în însăși acest înscris se arată, că imobilul este dat ca folosință, nefiind vorba cătuși de puțin de vânzare, or caracterul vânzării cum s-a expus, pe lângă celelalte amintite nu se poate stabili cu martori așa cum a cerut reclamantul, fapt pentru care i se respinge vorba invocată,

Că așa fiind, în lipsa documentului cerut de ordonanță și cu conținutul arătat acolo, urmează a deduce că contract de vânzare-cumpărare nu s'a încheiat de părți și astfel bine a procedat judecătoria respingând acțiunea reclamantului fiind vorba de o simplă plată făcută în mod nelegal și pentru care desigur reclamantul poate eventual să se îndrepteze cu acțiunea de restituire a sumei pierdute și întrucât se deține fără cauză de părâți, ca succesori ai autorului lor Major Alexandru.

Având în vedere că drept urmare a respingereii apelului îndreptat de reclamantul Major Ioan, urmează ca sentința judecătorecii să fie confirmată, iar apelantul obligat să suporte cheltuielile de judecată, etc.